

RIKSDAGENS PROTOKOLL

Nr 29

ANDRA KAMMAREN

1961

3—8 november

Debatter m. m.

Fredagen den 3 november

	Sid.
Interpellation av herr Kellgren ang. Storstockholms arbetsmarknad, m. m.	3

Tisdagen den 7 november

Interpellationer av:	
herr Hedlund ang. de mindre och medelstora företagens lånemöjligheter	7
herr Lassinantti ang. utbyggnaden av radio- och TV-sändare inom Norrbottens län	8

Onsdagen den 8 november

Meddelande ang. sammanträdestider	10
Upphävande av den särskilda varuskatten å gräddglass	11
Skyddsarbetet inom försvaret, m. m.	14
Ändring i vattenlagen m. m.	16
Interpellationer av:	
herr Berglund ang. utbyggnaden av västgötadeln av Göta kanal ..	17
fru Gärde Widemar ang. folkpensionsavgiften för i Sverige bosatta grekiska medborgare	18

Samtliga avgjorda ärenden

Onsdagen den 8 november

<i>Bevillningsutskottets</i> betänkande nr 69, om undantagande i visst fall från den allmänna varubeskattningen av tvätt till landsting	11
— nr 72, om upphävande av den särskilda varuskatten å gräddglass	11
<i>Andra lagutskottets</i> utlåtande nr 58, ang. lydtnadsföreskrifter vid permittering från allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare	14
— nr 60, ang. skyddsarbetet inom försvaret, m. m.	14
<i>Tredje lagutskottets</i> utlåtande nr 29, om ändring i vattenlagen m. m. .	16
<i>Jordbruksutskottets</i> utlåtande nr 36, ang. försäkringsverksamhet till motverkande av vissa förluster inom pälsdjursuppfödningen.	17

Fredagen den 3 november

Kl. 14.00

§ 1

Justerades protokollet för den 27 nästlidne oktober.

§ 2

Herr talmannen meddelade, att herr Elmwall, som vid kammarens sammanträde den 24 nästlidne oktober med läkarintyg styrkt sig tills vidare vara hindrad att deltaga i riksdagsgöromålen, denna dag åter intagit sin plats i kammaren.

§ 3

Föredrogs var för sig följande å bordet vilande motioner; och hänvisades därvid

till jordbruksutskottet motionerna nr 832—836; och

till behandling av lagutskott motionen nr 837.

§ 4

Föredrogs den av herr Rimmerfors vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet angående svenska missionärers medlemskap i allmän sjukförsäkring.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 5

Föredrogs den av herr Dahlgren vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående bredd-

ningsarbetena å bandelen Atvidaberg—Västervik, m. m.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 6

Föredrogs den av herr Mellqvist vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet angående ersättningsgrunderna vid expropriation av mark för tätbebyggelse.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 7

Interpellation ang. Storstockholms arbetsmarknad, m. m.

Ordet lämnades på begäran till

Herr KELLGREN (s), som yttrade:

Herr talman! Enligt folkräkningen 1961 uppgick folkmängden i tätorten Stockholm till inte mindre än 957 544 personer. Denna siffra inrymmer inte blott befolkningen i Stockholms stad utan även befolkningen i stora delar av Nacka, Huddinge, Solna, Sundbyberg, Järfälla, Djursholm, Stocksund och Danderyd. Denna koncentrerade tätortsbebyggelse har ett influensområde som sträcker sig vida utöver här nämnda befolkningscentra. Såsom arbets- och sysselsättningsområde utövar Storstockholm naturligtvis stor dragningskraft på befolkningen i sådana relativt närbelägna städer som Uppsala, Enköping, Södertälje, Nynäshamn och Norrtälje, men det förtjänar också omnämnas att inte helt få personer, bosatta i så pass

Interpellation ang. Storstockholms arbetsmarknad, m. m.

avlägsna städer som Gävle, Västerås och Katrineholm i dag har arbete och utkomst i Storstockholmsregionen. Av allt att döma kommer denna utveckling att underlättas efter hand som vägar och kommunikationer förbättras.

För- och nackdelar av en koncentrerad bebyggelse till Storstockholm skall inte här diskuteras. Lokaliseringsfrågorna är sedan åtskilliga år tillbaka föremål för utredning av särskilt tillkallade sakkunniga. Kommittén för näringslivets lokalisering väntas framlägga sina förslag nästkommande år, och lokaliseringsutredningen rörande statlig verksamhet redovisar fortlöpande sina överväganden och resultat.

Vad som här bör uppmärksammas är den rikt differentierade arbetsmarknad som Storstockholm erbjuder, en marknad som stimuleras av för regionen speciella faktorer men som också kan uppvisa särskilda problem, vilka knappast finns på andra orter i riket.

Bland de stimulerande faktorerna kan nämnas att Storstockholm är platsen dit praktiskt taget all statlig central förvaltning är förlagd, där näringslivets mångfald av olika riksorganisationer har sin placering, där våra storbanker och våra allra största och mest betydande industri- och handelsföretag antingen är förlagda eller är representerade, där allt slags forskning och högre teknisk och merkantil utbildning är företrädd och där allehanda slags specialskolor har sin placering. Av väsentlig betydelse är vidare att de internationella kontakterna till stor del förmedlas via denna region, som utgör ett viktigt centrum för turisttrafiken och utgör vistelseort för flertalet utlänningar i vårt land.

Allt detta samverkar till att arbetslivet inom denna region uppvisar en rikedom av möjligheter för den enskilde att söka och finna lämpligt arbete som inte står till buds på annan plats i landet. Utsikterna att välja och sovra mellan olika arbetsplatser är större och

möjligheterna att vid sidan om arbetet skaffa sig en kompletterande utbildning vida större än någon annanstans i landet, utsikterna att genom extraarbete utöka inkomsten men också att komma i kontakt med nya, kanske mera välbetalda och stimulerande arbetsuppgifter mycket goda. Åt gifta kvinnor erbjuder storstadsmarknaden en rad uppgifter inom handel och förvaltning som knappast står till buds på andra platser i landet. De unga har möjlighet att skaffa sig praktik under ferierna och från början inrikta sig på uppgifter som främjar deras framtida yrkesval.

Allt detta samverkar till att arbetsmarknaden i Storstockholm kan sägas följa sina egna lagar. Lönebildningen blir till stor del bestämd av när berörda förhållanden. Detsamma kan sägas beträffande de allmänna anställningsvillkoren. Troligen har proportionsvis fler löntagare i Stockholm femdagarsvecka och genomsnittligt kortare arbetstid än på andra platser i landet, ett förhållande som delvis sammanhänger med rese- och trafikförhållandena inom regionen. Kraven på anpassning inom arbetslivet är också större inom regionen. Stela lönesystem och bristande rörlighet leder lätt till svårigheter när det gäller att konkurrera om arbetskraften, något som ofta dokumenteras i tider med hög sysselsättning.

Under hänvisning till det anförda får jag anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för civildepartementet framställa följande frågor:

1. Är herr statsrådet av uppfattningen att en utredning som belyser de speciella förhållanden som påverkar Storstockholms arbetsmarknad kan vara av intresse och är statsrådet villig att ta initiativ till en sådan?

2. Finns det redan i dag exempel på hur staten för sina anställdas del i Storstockholm i fråga om löne- och arbetsvillkoren tar speciella hänsyn till storstadsmarknaden och den där rådande

Interpellation ang. Storstockholms arbetsmarknad, m. m.

de starka konkurrensen om arbetskraften?

Denna anhållan bordlades.

§ 8

Till bordläggning anmäldes

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 69, i anledning av väckta motioner om undantagande i visst fall från den allmänna varubeskattningen av tvätt till landsting, och

nr 72, i anledning av väckta motioner om upphävande av den särskilda varuskatten å gräddglass;

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 58, i anledning av väckta motioner angående lydadsföreskrifter vid permittering från allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare, och

nr 60, i anledning av väckta motioner angående skyddsarbetet inom försvaret, m. m.;

tredje lagutskottets utlåtande nr 29, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vattenlagen m. m., dels ock i ämnet väckta motioner; samt

jordbruksutskottets utlåtande nr 36, i anledning av väckt motion angående försäkringsverksamhet till motverkande av vissa förluster inom pälsdjursuppfödningen.

§ 9

Anmäldes och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 354, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 53 § 1 mom. kommu-

nalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.; och

nr 355, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i förordningen den 4 oktober 1929 (nr 307) angående tullrestitution.

§ 10

Tillkännagavs, att följande Kungl. Maj:ts propositioner överlämnats till kammaren:

nr 188, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.,

nr 190, med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juli 1947 (nr 529) om allmänna barnbidrag,

nr 191, angående statlig kreditgaranti för lån avseende anskaffning av vissa maskiner m. m. åt domänverkets skogsarbetare,

nr 192, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Thailand för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å inkomst och förmögenhet, samt

nr 193, med förslag till förordning om rätt till visst avdrag vid 1962 års taxering för företag, som år 1960 verkställt extra inbetalning i riksbanken å konto för investering i rörelse.

Dessa propositioner bordlades.

§ 11

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härfter kl. 14.04.

In fidem
Sune K. Johansson

Tisdagen den 7 november

Kl. 16.00

Förhandlingarna vid detta sammanträde leddes av herr förste vice talmanen.

§ 1

Justerades protokollet för den 31 nästlidne oktober.

§ 2

Upplästes följande till kammaren inkomna läkarintyg:

Att riksdagsman Einar Hæggbloom, f. 1893, Slakmöre, Kåremo, på grund av bensår är oförmögen att delta i riksdagsarbetet under tiden fr. o. m. den 6 november till och med den 18 november 1961 tills vidare, betygas härmed.

Kalmar den 6 november 1961

Valdemar Brolin
Provinsialläkare

Herr Hæggbloom beviljades ledighet från riksdagsgöromålen under angivna tid.

Vidare upplästes följande till kammaren inkomna ansökan:

Riksdagens andra kammare

Undertecknad anhåller på grund av utrikes resa till Tyskland och Schweiz om befrielse från riksdagsarbetet från och med den 7 november till och med den 10 november 1961.

Osby den 3 november 1961

Gösta Darlin

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 3

Vid nu skedd föredragning av Kungl. Maj:ts å bordet vilande proposition nr 188, med förslag till lag om ändring i

kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m., hänvisades propositionen, såvitt avsåge förslaget till lag angående ändrad lydelse av 19 § 1 mom. och 2 mom. lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering, till behandling av lagutskott och i övrigt till bevillningsutskottet.

Härefter föredrogos var för sig följande Kungl. Maj:ts å bordet vilande propositioner; och hänvisades därvid till behandling av lagutskott propositionen nr 190, med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juli 1947 (nr 529) om allmänna barnbidrag;

till jordbruksutskottet propositionen nr 191, angående statlig kreditgaranti för lån avseende anskaffning av vissa maskiner m. m. åt domänverkets skogsarbetare; samt

till bevillningsutskottet propositionerna:

nr 192, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Thailand för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å inkomst och förmögenhet, samt

nr 193, med förslag till förordning om rätt till visst avdrag vid 1962 års taxering för företag, som år 1960 verkställt extra inbetalning i riksbanken å konto för investering i rörelse.

§ 4

Föredrogos, men bordlades åter bevillningsutskottets betänkanden nr 69 och 72, andra lagutskottets utlåtanden nr 58 och 60, tredje lagutskottets utlåtande nr 29 samt jordbruksutskottets utlåtande nr 36.

Interpellation ang. de mindre och medelstora företagens lånemöjligheter

§ 5

Föredrogs den av herr *Kellgren* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för civildepartementet angående Storstockholms arbetsmarknad, m. m.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 6

Ordet lämnades på begäran till

Herr ANTBY (s), som yttrade:

Herr talman! Med hänsyn till omfattningen av de ärenden som avses i Kungl Maj:ts propositioner nr 188 med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen samt nr 190 med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen om allmänna barnbidrag anhåller jag att kammaren måtte medgiva, att tiden för avlämnande av motioner i anledning av nämnda propositioner utsträcker till det sammanträde som infaller näst efter 15:e dagen från det propositionerna kom kammaren till handa.

Kammaren biföll denna hemställan.

§ 7

Interpellation ang. de mindre och medelstora företagens lånemöjligheter

Ordet lämnades på begäran till

Herr HEDLUND (cp), som yttrade:

Herr talman! I tider när man i konjunkturdämpande syfte anser sig böra föra en restriktiv penning- och kreditmarknadspolitik är det av stor vikt att staten ser till att inte vissa grupper låntagare kommer att drabbas särskilt hårt. Detta är så mycket mer angeläget som det privata näringslivets lånemöjligheter är avsevärt begränsade genom att en så stor del av lånemarknaden reserveras för speciella s. k. prioriterade ändamål som fallet är i vårt land.

Grupper som måste uppmärksammas i detta sammanhang är de mindre och medelstora företagen. Dessa är för sitt kapitalbehov för närvarande huvudsakligen hänvisade till lånemarknaden.

De mindre och medelstora företagen saknar nämligen ofta storföretagens möjligheter till självfinansiering och praktiskt taget alltid till upplåning via aktie- och obligationsmarknaden. Kreditläget synes för dem ha blivit alltmer prekärt.

De åtgärder som statsmakterna vidtagit för att tillgodose de mindre och medelstora företagens kreditbehov är uppenbarligen otillräckliga. I fråga om utlåningen från AB Industrikredit, som tillskapats genom statens medverkan, gäller en allmän nedre lånegräns på 150 000 kronor. Härigenom utestänges inte endast de mindre företagen utan också många medelstora. Det 1954 beslutade systemet med statliga kreditgarantier innefattar i och för sig lämpliga möjligheter när det gäller att tillgodose vissa angelägna kreditbehov hos de mindre och medelstora företagen. Särskilt på senare tid har det emellertid visat sig att bankerna anser sig sakna möjligheter att bevilja de erforderliga lånen. På åtskilliga håll synes situationen innebära nästan ett totalstopp för garantilån. Tilldelningen av medel från hantverks- och industrilånefonden är likaledes alltför knapp. De lånebehov, som avses skola bli tillgodosedda genom medel från denna fond, överstiger kraftigt medelstillgången. Denna omständighet jämte det förhållandet att banklån inte kan uppdrivas ens då statlig garanti finnes, belyser hur hårt pressad de mindre och medelstora företagens creditsituation för närvarande är.

Situationen inger starka bekymmer ur flera olika synpunkter. Allmänt sett kan det inte anses tillfredsställande om etablering och rationalisering av mindre och medelstora företag hämmas på detta sätt. Följden kan nämligen inte bli

Interpellation ang. utbyggnaden av radio- och TV-sändare inom Norrbottens län

annan än en icke önskvärd maktkoncentration inom näringslivet. Härigenom motverkas bl. a. de möjligheter till enskilt och privat initiativ som följer med ett mera utbrett ägande.

Det bör även uppmärksammas att en mycket stor del av det lånebehov det här är fråga om gäller investeringar av stor betydelse också för företagslokalisering. De nämnda låneformerna skall bl. a. tjäna ett lokaliseringpolitiskt syfte. Effektiva åtgärder i den riktningen framstår som alltmer nödvändiga för att inte den ensidiga befolkningsomflyttningen skall i onödan påskyndas. Ett motverkande av denna befolkningsomflyttning är synnerligen angeläget inte endast ur sociala synpunkter utan också av ekonomiska skäl. Befolkningsomflyttningen medför nämligen betydande och kostsamma s. k. följdinvesteringar i fråga om användningen av de förutvarande bostäderna och byggnaderna av nya sådana jämte omskolningar av arbetskraft m. m.

Även med hänsyn till planerna på vårt lands deltagande i den europeiska stormarknaden är det angeläget att de mindre och medelstora företagens kreditbehov tillgodoses. Vid inträdet i en stormarknad har särskilt denna del av företagsamheten att räkna med av ökad hemmamarknadskonkurrens och av nya möjligheter utanför hemmamarknaden betingade omställnings- och rationaliseringsbehov. Ett bejakande av stormarknaden, som allmänt sett inte kan sättas i fråga, vore i viss mån inkonsekvent, om man inte samtidigt på lämpligt sätt befrämjar näringslivets möjligheter att övervinna uppkommande svårigheter och tillvarata ökade möjligheter.

Den åtskilliga gånger tidigare påtalade situationen för de mindre och medelstora företagen har lett till att utredningar tillsatts i syfte att få kreditbehoven tillgodosedda på ett bättre sätt. Framst gäller detta 1959 års förlagsintektningskommitté och 1960 års företagskreditutredning. Det synes emeller-

tid dröja avsevärd tid innan nämnda utredningsarbete kommer att resultera i konkreta åtgärder. Det är därför nödvändigt att åtgärder snarast möjligt vidtages i syfte att förbättra ifråvarande kreditmöjligheter.

En påspädning av anslagen till hantverks- och industrilånefonden liksom en allmän prioritering av garantilånen i likhet med vad fallet är för bostäder är åtgärder som kan komma i fråga och tänkas ge snara resultat.

Med hänvisning till det ovan anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få framställa följande frågor:

Är statsrådet beredd att skyndsamt införskaffa erforderliga uppgifter för att bedöma lånemöjligheterna för de mindre och medelstora företagen?

Är statsrådet beredd att skyndsamt vidta de åtgärder vartill en sådan undersökning rimligen kan ge anledning?

Denna anhållan bordlades.

§ 8

Interpellation ang. utbyggnaden av radio- och TV-sändare inom Norrbottens län

Ordet lämnades på begäran till

Herr LASSINANTTI (s), som yttrade:

Herr talman! Det aktuella programmet för utbyggnad av radio- och TV-sändare i Norrbottens län har kommit in i sin slutfas. De nordligaste radiosändarna, som planerats eller redan färdigställts, är belägna i Kiruna och Pajala. På båda dessa platser är det fråga om FM-sändare samt i Kiruna dessutom två mindre mellanvågssändare.

Enligt tillgängliga uppgifter är dessa sändares räckvidd relativt begränsad.

För befolkningen inom Karesuando kommun och närliggande områden föreligger praktiskt taget inga möjligheter att avlyssna vare sig program 1 eller program 2. Det gäller här en avlägsen

Interpellation ang. utbyggnaden av radio- och TV-sändare inom Norrbottens län

gränsbygd med 4 000—5 000 människor, bosatta inom ett vidsträckt område. Inom detta område söker man följa det svenska riksprogrammet över långvågs-sändaren i Luleå, men denna sändare störs i regel så kraftigt av en utländsk sändare, att programmen omöjligen kan avlyssnas med någon som helst behållning.

Radiolyssnarna i Karesuando socken löser givetvis svensk radiolicens i likhet med andra innehavare av radiomottagare. En förbättrad service åt dem kräver emellertid ytterligare anstalter i fråga om utbyggnad av radiosändare. Även beträffande TV:n borde motsvarande åtgärder planeras utan dröjsmål. Befolkningen i allra nordligaste Sverige torde nämligen inte bli delaktig av TV-programmen inom ramen för televerkets aktuella program för utbyggnad av sändarstationerna.

Med stöd av ovanstående motivering hemställer jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få ställa följande fråga:

Kan utbyggnaden av radio- och TV-sändare utsträckas så långt norrut att befolkningen i Karesuando socken och angränsande områden inom en nära framtid kan bli delaktig av svenska radio- och TV-program?

Denna anhållan bordlades.

§ 9

Tillkännagavs, att följande Kungl. Maj:ts propositioner överlämnats till kammaren:

nr 181, angående hälsovård och öppen sjukvård i landstingsområdena m. m., samt

nr 196, med förslag till lag om ned-sättning av allmän kommunalskatt i anledning av övergångsbidrag vid vissa ändringar i den kommunala indelningen, m. m.

Dessa propositioner bordlades.

§ 10

Anmälades, att följande motioner under sammanträdet avlämnats till herr förste vice talmannen:

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 175, med förslag till lag om ändring i kommunala vallagen den 6 juni 1930 (nr 253), m. m., motionen nr 838, av herr *Nyberg*;

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 182, angående vissa prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, motionerna:

nr 839, av herr *Elmwall m. fl.*, och nr 840, av herr *Larsson* i Hedenäset *m. fl.*;

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 183, angående vissa ändringar i hushållningssällskapens organisation, m. m., motionerna:

nr 841, av herr *Johanson* i Västervik, nr 842, av herr *Hæggbloom m. fl.*, nr 843, av herr *Hedin m. fl.*, nr 844, av herr *Grebäck m. fl.*, och nr 845, av herr *Dahlgren m. fl.*;

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 185, angående riktlinjer för en omorganisation av det rättspsykiatriska undersökningsväsendet, motionerna:

nr 846, av herrar *Ståhl* och *von Friesen*, och

nr 847, av herr *Ståhl*; ävensom

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 188, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m., motionen nr 848, av herr *Carlsson* i Stockholm *m. fl.*

Dessa motioner bordlades.

§ 11

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här- efter kl. 16.11.

In fidem
Sune K. Johansson

Onsdagen den 8 november

Kl. 14.00

§ 1

Justerades protokollet för den 1 innevarande november.

§ 2

Upplästes ett till kammaren inkommet läkarintyg, avsett för vederbörande sjukassa, varav inhämtades att herr Björkänge vore sjukskriven tre veckor från och med den 7 innevarande november.

Herr Björkänge beviljades ledighet från riksdagsgöromålen under angivna tid.

§ 3

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande proposition nr 181, angående hälsovård och öppen sjukvård i landstingsområdena m. m.

Vid härefter skedd föredragning av Kungl. Maj:ts å bordet vilande proposition nr 196, med förslag till lag om nedsättning av allmän kommunalskatt i anledning av övergångsbidrag vid vissa ändringar i den kommunala indelningen, m. m., hänvisades propositionen, såvitt avsåge lagförslaget, till konstitutionsutskottet och i övrigt till statsutskottet.

§ 4

Föredrogs var för sig följande å bordet vilande motioner; och hänvisades därvid

till konstitutionsutskottet motionen nr 838;

till jordbruksutskottet motionerna nr 839—845;

till behandling av lagutskott motionerna nr 846 och 847; samt

till bevillningsutskottet motionen nr 848.

§ 5

Föredrogs den av herr *Hedlund* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående de mindre och medelstora företagens lånemöjligheter.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 6

Föredrogs den av herr *Lassinantti* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående utbyggnaden av radio- och TV-sändare inom Norrbottens län.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 7

Meddelande ang. sammanträdestider

Herr TALMANNEN yttrade:

Vid kammarens plenum på tisdag, den 14 november, kommer herr Heckschers interpellation angående den svenska försvarsberedskapen att besvaras, och sammanträdet börjar då kl. 15.00, icke såsom tidigare preliminärt meddelats kl. 16.00. Sammanträdet onsdagen den 15 november, då ett stort antal ärenden kommer att företagas till behandling, tar sin början kl. 10.00.

Upphävande av den särskilda varuskatten å gräddglass

§ 8

Föredrogs bevillningsutskottets betänkande nr 69, i anledning av väckta motioner om undantagande i visst fall från den allmänna varubeskattningen av tvätt till landsting.

Utskottets hemställan bifölls.

§ 9

Upphävande av den särskilda varuskatten å gräddglass

Föredrogs bevillningsutskottets betänkande nr 72, i anledning av väckta motioner om upphävande av den särskilda varuskatten å gräddglass.

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 30 av herr *Thorsten Larsson m. fl.* och II: 53 av herr *Wahrendorff m. fl.* hade hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att särskild varuskatt å gräddglass från och med den 1 januari 1962 inte längre må utgas».

Utskottet hemställde, att de likalydande motionerna I: 30 av herr *Thorsten Larsson m. fl.* och II: 53 av herr *Wahrendorff m. fl.* om upphävande av den särskilda varuskatten å gräddglass icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Reservation hade avgivits av herrarna *Hagberg, Gustaf Elofsson, Yngve Nilsson, Kronstrand, Kollberg, Nilsson* i Svalöv, *Vigelsbo, Gustafson* i Göteborg och *Stiernstedt*, vilka ansett att utskottet bort hemställa, att riksdagen — i anledning av de likalydande motionerna I: 30 av herr *Thorsten Larsson m. fl.* och II: 53 av herr *Wahrendorff m. fl.* — måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till 1962 års riksdag angående upphävande av den särskilda varuskatten å gräddglass.

Utskottets hemställan föredrogs; och anförde därvid:

Herr VIGELSBO (cp):

Herr talman! Det här är ju en gammal bekant fråga. Den har diskuterats många gånger förut och var senast föremål för behandling vid A-riksdagen 1958.

Motionärerna i denna fråga i år har begärt att skatten på gräddglass skall avskaffas från och med ingången av år 1962. Man kan väl säga, att såväl kontrollstyrelsen som statens jordbruksnämnd framfört mycket tungt vägande erinringar mot glasskatten i dess helhet och därvid också fått stöd av Sveriges glassindustriers riksförbund. Från det hållet framhålles, att skattens konstruktion är sådan, att kontrollen av densamma är mycket svår, även om man medger att en förenkling har skett genom en ganska väsentlig centralisering av själva produktionen till större enheter.

Reservanterna är också medvetna om att betydande svårigheter alltjämt kvarstår när det gäller kontrollen av denna skattebestämmelses efterlevnad. Motionärerna har, som jag tidigare sade, yrkat att bestämmelsen om skatt på gräddglass skall upphöra att gälla från och med den 1 januari 1962. Då emellertid såväl kontrollstyrelsen som statens jordbruksnämnd uttalat önskemål om en översyn av hela beskattningsområdet, har vi reservanter ansett oss böra biträda dessa önskemål. Vi har sålunda ansett det riktigt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att frågan upptas till utredning och att regeringen lämnar proposition i ärendet till 1962 års riksdag.

Jag ber sålunda med denna motiveering, herr talman, att få yrka bifall till den reservation av herr *Hagberg m. fl.*, som finns fogad till bevillningsutskottets betänkande nr 72.

Herr WAHRENDORFF (cp):

Herr talman! Det är, som föregående talare sade, så att frågan om avskaffandet av beskattningen på gräddglass inte

Upphävande av den särskilda varuskatten å gräddglass

är någon ny fråga. Jag tror att kammarens ledamöter känner igen den som en mycket gammal bekant. Den ser ut att vara mycket segsliten och kan kanske bli aktuell under ytterligare några riksdagar, om inte kammaren i dag beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en utredning i saken.

När frågan tidigare har varit uppe till behandling har meningarna varit mycket delade i kammaren. Ledamöterna torde väl känna till de olika motiv, som har redovisats från ömse håll. När jag ändå i egenskap av motionär begär ordet är det främst för att påvisa vissa inkonsekvenser i den inställning, som utskottsmajoriteten här har redovisat.

Låt mig först erinra om att det, när beskattningen av gräddglass infördes, fanns en viss brist på matfett här i landet — och det var en av anledningarna till att man då ansåg att en beskattning av varan kunde vara riktig. I dag är förhållandet omvänt. Det finns i stället överskottsproblem i fråga om matfettet. Det tidigare motivet för beskattningen har sålunda bortfallit.

Den andra inkonsekvens, som jag tycker finns, sammanhänger med gällande avtal för jordbruksnäringen. Som bekant har man svårigheter att i fråga om matfettet få ut de priser, som avtalet i och för sig berättigar till. Ett slopande av gräddglassbeskattningen skulle väl i någon mån kunna medföra en lättnad härvidlag på grund av de ökade möjligheterna till en stegrad konsumtion. Enligt min mening borde statsmakterna tillvarata en sådan, låt vara begränsad, möjlighet att underlätta avtalets fullföljande. Statsmakterna anses ju ha ett visst ansvar i det avseendet, och jag tycker också att det bör väga tyngre än de statsfinansiella synpunkterna. De be-
lopp som skatten på gräddglass ger är inte så stora, att de statsfinansiella synpunkterna kan vara avgörande.

Jag bör kanske i detta fall säga något om utskottsbetänkandena vid de tidigare tillfällen då denna fråga behandlats.

Vid varje sådant tillfälle har man åberopat det statsfinansiella läget. Man har gjort det även i år. Utskottsbetänkandet är dagtecknat den 31 oktober 1961, och vid det tillfället visste väl de flesta av kammarens ledamöter, att statsbudgeten för föregående år lämnat ett synnerligen stort överskott. Man kanske skulle kunna få rikta den frågan till ledamöterna som står bakom utskottsbetänkandet: Hur stort skall budgetöverskottet bli innan ni anser att det finns statsfinansiella skäl som talar för ett avskaffande av gräddglassbeskattningen?

Beskattningen av gräddglass har karaktären av lyxbeskattning, och visst finns det motiv för en sådan beskattning på åtskilliga varor. Choklad- och konfektyrvaror beskattas på samma sätt, och i det fallet är det väl främst folkhälso- och tandvårdssynpunkterna som utgör motiveringen för beskattningen. Men en sådan motivering kan knappast anföras i fråga om gräddglassen. Den är ju erkänd som ett högklassigt närings- och födoämne.

Utskottet har redovisat, att gräddglassbeskattningen skall bli föremål för en teknisk revision, och av den anledningen vill inte utskottet förordna någon ändring i gällande regler. Jag har förståelse för den synpunkten i och för sig. Däremot kan jag inte förstå, varför man inte vid denna revision vill söka möjliggöra ett undantagande av gräddglassen och således upphöra med gräddglassbeskattningen. Med den relativt välvilliga hållning som utskottet haft borde man ha kunnat sträcka sig så pass långt.

Herr talman! Jag delar alltså reservanternas uppfattning och ber att få yrka bifall till reservationen.

Herr BRANDT i Aspabruk (s):

Herr talman! Det är riktigt som de föregående ärade talarna sade, att denna fråga har diskuterats och behandlats av riksdagen många gånger. Den börjar faktiskt att likna galten Särimmer i Valhall, som slaktades varje morgon

Upphävande av den särskilda varuskatten å gräddglass

men på kvällen uppstod ingen lika frisk och kry som förut. Vi har slaktat den ena motionen efter den andra i denna fråga, men de kommer tillbaka.

Riksdagen har på bevillningsutskottets hemställan tidigare intagit den ståndpunkten, som för övrigt framfördes av 1952 års skattekommitté rörande den indirekta beskattningen, att om skatten skall bort, bör man ta bort skatten på all glass och inte endast skatten på gräddglass, som motionärerna här yrkar. Om vi följer motionärernas yrkande, skulle resultatet ganska uppenbart bli, att vi får ytterligare kontrollsvårigheter beträffande denna skatt.

Samtidigt har man, som redan anförts, också hänvisat till att vid skattens borttagande bör hänsyn tas till det statsfinansiella läget. Skatten inbringar nu cirka 18 miljoner kronor, vilket ändå inte är så litet pengar, även om vi i statsbudgeten rör oss med större belopp. Herr Wahrendorff anmärker på att utskottet anfört det statsfinansiella läget som skäl för att inte ta bort skatten och frågar när det i så fall över huvud taget skall kunna ske. Men har herr Wahrendorff inte märkt, att motionärerna själva på grund av det statsfinansiella läget inte yrkar på att skatten på all glass nu skall tas bort utan nöjer sig med att yrka att den skall borttas endast beträffande gräddglassen?

Motionärerna har inte framfört några nya skäl utöver dem som framförts tidigare.

På tal om det statsfinansiella läget vill jag ytterligare erinra herr Wahrendorff om att det föreligger så många otillfredsställda behov och finns så många stridande viljor om att få disponera de slantar vi får in, att man kan fråga sig, om det är rätt att avstå från en inkomst på 18 miljoner kronor genom att slopa skatten på gräddglass. Det kan hända, att det finns andra behov, vilka i första hand behöver tillfredsställas.

I sin motivering för ett avstyrkande hänvisar utskottet till riksdagens tidigare beslut och till den nya omständigheten, att frågan är föremål för Kungl. Maj:ts prövning. När så är fallet bör riksdagen inte besluta om någon ändring i reglerna för gällande beskattning och inte heller, som reservanterna yrkar, besluta en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning om skattens borttagande.

Jag kan, herr talman, inte finna att det föreligger några inkonsekvenser i utskottets betänkande. Vad herr Wahrendorff talade om gäller andra områden som utskottet inte har ett dugg med att skaffa. Utskottet har, såvitt jag förstår, intagit en klar ståndpunkt under de senare åren. Det vidhåller sitt ställningstagande och hemställer alltså om avslag på motionen.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr WAHRENDORFF (cp):

Herr talman! Med anledning av att utskottets representant lägger oss till last att vi bara yrkar på avskaffande av skatten på gräddglass vill jag påpeka, att vid det tillfälle då vi väckte vår motion utgick vi ifrån den budgetsituation som finansminister Sträng då hade redogjort för. Den var kanske inte så lysande vid det tillfället. Däremot förvånar det oss, att utskottet fortfarande utgår ifrån budgetsituationen i januari och inte tar hänsyn till budgetsituationen vid den tidpunkt då utskottsutlåtandet underskrevs. Då hade den ändå förbättrats högst väsentligt.

Härmed var överläggningen slutad.

Herr talmannen gav propositioner dels på bifall till utskottets hemställan, dels ock på bifall till den vid betänkandet fogade reservationen; och fann herr talmannen den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Herr Vigelsbo begärde emellertid votering, i anledning varav efter given var-

Skyddsarbetet inom försvaret, m. m.

sel följande voteringsproposition upplästes och godkändes:

Den, som vill, att kammaren bifaller bevillningsutskottets hemställan i utskottets betänkande nr 72, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit den vid betänkandet fogade reservationen.

Sedan kammarens ledamöter härefter intagit sina platser och voteringspropositionen blivit ännu en gång uppläst, verkställdes omröstning genom uppresning. Herr talmannen tillkännagav, att han funne flertalet av kammarens ledamöter hava röstat för ja-propositionen. Herr Vigelsbo begärde emellertid rösträkning, vadan votering medelst omröstningsapparat verkställdes. Därvid avgåvos 102 ja och 96 nej, varjämte 3 av kammarens ledamöter förklarade sig avstå från att rösta.

Kammaren hade alltså bifallit utskottets hemställan.

§ 10

Föredrogs andra lagutskottets utlåtande nr 58, i anledning av väckta motioner angående lydnadsföreskrifter vid permittering från allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare.

Utskottets hemställan bifölls.

§ 11

Skyddsarbetet inom försvaret, m. m.

Föredrogs andra lagutskottets utlåtande nr 60, i anledning av väckta motioner angående skyddsarbetet inom försvaret, m. m.

Sedan utskottets hemställan föredragits yttrade:

Herr HENNINGSSON (s):

Herr talman! Den skrivning som före-

ligger beträffande denna motion angående skyddsarbetet inom försvaret och ersättningarna till dem som råkar ut för skador skulle i och för sig inte behöva föranleda några vidare kommentarer. När ÖB framhåller, hur utomordentligt väl detta skyddsarbete bedrivs inom försvaret, blir jag emellertid något betänksam och är inte beredd att till alla delar instämma häri.

Häromdagen kom utan min förskylan en insändare i Svenska Dagbladet. Den är ganska belysande, och jag vill gärna ta kammarens uppmärksamhet i anspråk med att referera vad där framhålles:

»Herr redaktör! De militära säkerhetsbestämmelserna för fredsövningar är stränga. Men det är också nödvändigt, att de iakttas. Däri brister det ibland, varom nedan relaterade situation bär vittnesbörd.

Det förband, där jag nyss fullgjort repövning, skulle övas att handha pansarskott. Liksom flertalet i min pluton har jag inte tidigare skjutit med detta vapen.

Övningsledaren demonstrerade först vapnets konstruktion på en plansch och på ett övningsvapen. Plutonens 27 man delades därpå i tre lag. 9 pansarskott låg framlagda på marken med 2—3 meters lucka (mellanrum). Första laget, till vilket jag hörde, ställde upp vid vapnen; de övriga placerades två och två bakom varje 'skytt'. Vi fick order, först att aptera vapnen (d. v. s. sätta i stridsspetsen — oladdad på övningsvapen — i eldröret), därpå att rycka ut första säkringen och fälla upp sikten. Sedan beordrades vi att osäkra vapnet (d. v. s. dra ut den andra och slutgiltiga säkringen. Därefter kan ett laddat vapen avfyra.) Två man stod då ännu omedelbart bakom varje vapen. Till sist sade övningsledaren:

— För säkerhets skull kan ni som står bakom dra er åt sidan.

Tonfallet i ordern antyde, att övningsledaren inte ansåg några risker

föreligga. Jag förmodar, att övningsledare, liksom jag och mina plutonskamrater, antog, att pansarskotten var blinda (d. v. s. saknade drivladdning. Avfyrar man ett blindvapen, händer intet annat än att slagfjädern slår ner med ett klick.)

Vi fick nu order att sikta mot en måltavla med stridsvagnsbild och trycka ner avtryckaren. Jag gjorde detta och väntade ett klick, men — ett skott brakade i väg. Först blev jag förvånad, sedan förskräckt. Naturligtvis slog det lock för öronen. Övningsledaren gav ingen order om 'eld upphör', andra skyttar 'tryckte av' och ytterligare tre skott gick. 5 av de 9 pansarskotten var blinda.

Meningen hade tydligen varit, att vi skulle göra apteringsövningar och riktövning med blinda pansarskott för att sedan skjuta några laddade övningsgranater. Sedan den värsta upphetsningen lagt sig fortsattes nämligen skjutningen. Nu sattes säkerhetsbestämmelserna i verkställighet. En och en släpptes skyttarna fram till ett i förväg utmärkt skjutavstånd på betydligt närmare avstånd till målet än förut. Skytten fick iföra sig hjälm och gasmask, handskar och hörselskydd. Åskådargruppen föredes i skydd på betryggande avstånd.

Vid avfyring av ett pansarskott slår en eldflamma ut bakom vapnet. Säkerhetsavståndet bakom vapnet är vid fredsövningar 40 m. Inom 5 m bakom vapnet kan utblåsningsslågan ha dödlig verkan. Vid de första, oväntade avfyringarna stod många åskådare sida vid sida med skyttarna, och ögonblicket före hade de stått inom en (!) meter bakom vapnet. En deltagare talade om för mig, hur kuslig till mods han kände sig vid tanken på att han stått och tittat in i mitt osäkrade vapen bakifrån. En av deltagarna erhöll en lindrigare hörselskada.

Om det velat sig illa, kunde 8—10 man ha bränts till döds vid denna övning. Sådana tillbud får inte inträffa under

Skyddsarbetet inom försvaret, m. m.

fredsövningar. Hustrur och barn har rätt att kräva, att deras mäns, faders och familjeförsörjares liv inte sätts på spel genom övningsledares slapphet, de där inte kontrollerar, vilken materiel som används.

Jag anser, att skjutning med laddade pansarskott liksom all annan försvarets verksamhet är absolut nödvändig under det allvarliga tidsläge, som nu råder. Men arbetet i försvarets tjänst måste ske under betryggande säkerhet. I ett demokratiskt land får liv icke offras under fredsövningar.

Johannes Grenholm
Vicekorpral, fil. mag.»

Insändaren har naturligtvis också tillställts de militära myndigheterna, som mycket kort yttrat sig över den.

»Vid utbildning med pansarskott används till en början helt blinda sådana för att öva in handgrepp etc. Dessa är märkta med heltäckande grön färg.

Vid skjutning används s. k. övningspansarskott, vilka har en drivladdning i eldröret men helt oladdad 'stridsspets'. Eldröret är märkt med ordet 'Eldstråle' och en pil pekande bakåt.

Vid det tillfälle insändaren berör har tydligen fel typ av skott använts. En sammanblandning eller en förväxling föreligger uppenbarligen. Säkerhetsbestämmelserna är så utformade beträffande ansvaret att detta ej kan ha skett utan att ett brott mot givna föreskrifter har begåtts.

Utredning i ärendet pågår redan i avsikt att klarlägga orsakerna och ge underlag för ev. åtgärder som skall förebygga ett uppreparande.

Arméstabens Pressavdelning
N. Löfström.»

Det är ofrånkomligt att olyckor kan inträffa, när man har att handskas med så farliga föremål som stridsladdade granater o. d. Men man har ändå anledning att känna betänksamhet, när det säges, att skyddsarbetet är så väl ordnat som över huvud taget är möj-

Ändring i vattenlagen m. m.

ligt. Man får nog en känsla av att skyddsarbetet inte bedrivs med sådant allvar som bör ske. Man kan inte komma ifrån, att de olyckor som inträffar inom det militära i många fall kunnat undvikas, om vanlig anständig försiktighet hade iakttagits. Det är därför all anledning för de beslutande organen att hålla kontakt med den utveckling som här sker. Jag vill därmed inte säga att jag anser att utskottet försummat detta. Utskottet säger att det är fullt införstått med att man på detta område bör följa utvecklingen.

Även de ersättningar, som utgår till personer som oförvållat skadats i det militära, är faktiskt sådana, att man bör hälsa den översyn, som nu skisseras, med största tillfredsställelse.

Herr talman! Jag har intet yrkande, men jag ville gärna med detta anförande belysa, att det inte i alla delar är så väl beställt med skyddsarbetet, att man kan förhålla sig tyst.

Herr BENGTTSSON i Varberg (s):

Herr talman! Då herr Henningsson inte framställde något yrkande skulle det knappast ha funnits anledning för mig att på utskottets vägnar säga någonting i denna fråga. Vi har inom andra lagutskottet försökt att i vårt utlåtande mycket grundligt belysa hur det förhåller sig med skyddsarbetet inom den militära verksamheten, och de av kammarens ledamöter som studerat den beskrivande delen av utskottsutlåtandet har kommit underfund med att det finns en hel rad föreskrifter och bestämmelser om hur denna skyddsverksamhet skall bedrivas, föreskrifter och bestämmelser som är utformade med hänsyn till de olika förutsättningarna och behoven inom de olika militära enheterna.

Utskottet har bibringats den uppfattningen, att dessa föreskrifter också efterlevs. Det allmänna intryck som utskottet därvidlag fått förts inte av de enstaka exempel på skador som onekli-

gen kan åberopas, något som herr Henningsson här gjorde genom att anföra ett citat ur en tidning. Det finns inte anledning att försvara vad som sålunda förekommit i enstaka fall, utan tvärtom, men det är inte genom dessa fall bevisat att föreskrifterna inte i stort sett efterlevs.

Inom utskottet har vi inte ansett behov föreligga av en särskild utredning på detta område, och till det resultatet har vi kommit sedan överbefälhavaren meddelat, att det fortlöpande sker en översyn av föreskrifterna, varvid hänsyn tas inte bara till erfarenheter inom det militära området utan också till erfarenheter på det civila området.

Utskottet delar motionärernas uppfattning, att det är en mycket viktig angelägenhet det här gäller, och jag vill, herr talman, citera vad utskottet på denna punkt anfört: »Det må dock understrykas, att det givetvis är av största vikt att särskild uppmärksamhet ägnas åt skyddsarbetet i en verksamhet, som inrymmer så stora riksmoment för den enskilde som den militära.»

Vad beträffar den andra delen av motionen har motionärerna i stort sett redan fått sina önskemål tillgodosedda genom den utredning som igångsatts på socialministerns initiativ. Vi inom utskottet hoppas att denna utredning skall leda till sådana resultat, att de som skadats under sin militärtjänst får en rejäl kompensation för det genom skadan uppkomna inkomstbortfallet.

Jag yrkar bifall till utskottets hemställan.

Efter härmed slutad överläggning biföll kammaren utskottets hemställan.

§ 12

Ändring i vattenlagen m. m.

Föredrogs tredje lagutskottets utlåtande nr 29, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vattenlagen m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

Interpellation ang. utbyggnaden av västgötadelen av Göta kanal

Sedan utskottets hemställan föredragits anförde

Herr LARSSON i Norderön (cp):

Herr talman! Som framgår av tredje lagutskottets utlåtande har kommunerna hittills ej haft enligt lag fastställd rätt att självständigt föra talan i vattenmål för att tillgodose allmänna intressen. Kommunerna har därför i många vattenmål blivit utestängda från att uppträda som sakägare.

Genom den proposition som behandlas i utskottsutlåtandet har emellertid viktiga steg tagits för att tillskapa ett bättre utgångsläge för kommunerna i vattenmål. Vi motionärer är självfallet, liksom utskottet, glada över detta. Fullt tillfredsställda är vi emellertid inte. I vissa avseenden har nämligen kommunernas handlingsfrihet begränsats. Motionsyrkandena är redovisade i utskottsutlåtandet, och jag kan här nöja mig med att bara erinra om att kommun inte skall ha rätt att själv framställa yrkande om att regleringsavgift delvis skall utgå såsom engångsbelopp. Endast kammarkollegiet skall ha sådan rätt. Vi anser det inte tillfredsställande att kommunerna på detta sätt görs beroende av kammarkollegiets ställningstagande. Det lär väl inte bestridas av någon, att kommunerna kan ha ett starkt intresse av och motiv för att själva få föra talan rörande dylika frågor.

I motionerna har vi påpekat, att bärande skäl ej föreligger för propositionens förslag i denna del. Inte heller utskottsutlåtandet är tillfredsställande i detta avseende. Utskottets motivering är snarare sådan, att den skulle kunna åberopas som skäl för att nu ifrågavarande ändring av lagstiftningen över huvud taget inte skulle behöva genomföras. I korthet sägs ju där, att det kan tagas för visst att kammarkollegiet kommer att ta hänsyn till kommunernas önskemål och att det därför inte behövs någon lagstiftning i enlighet med motionsyrkandet. Kammarkollegiets mått av hän-

synstagande torde emellertid vara lika stort i de delar av vattenmålen där kommunerna nu får rätt att själva föra sin talan. Utskottets uttalande i detta avseende borde då närmast motivera att lagändringen som helhet inte är erforderlig. Den slutsatsen har dock utskottet lyckligtvis inte dragit av sina premisser.

Herr talman! Jag har intet särskilt yrkande. Jag vill bara uttala en förhoppning om att de frågor, som motionerna har aktualiserat, efter vunna erfarenheter kan bli föremål för en omprövning.

Vidare yttrades ej.

Utskottets hemställan bifölls.

§ 13

Föredrogs jordbruksutskottets utlåtande nr 36, i anledning av väckt motion angående försäkringsverksamhet till motverkande av vissa förluster inom pälsdjursuppfödningen.

Utskottets hemställan bifölls.

§ 14

Interpellation ang. utbyggnaden av västgötadelen av Göta kanal

Ordet lämnades på begäran till

Herr BERGLUND (fp), som yttrade:

Herr talman! Den delegation som kallat sig Vätterdelegationen som utrett frågan om utbyggnaden av västgötadelen av Göta kanal har den 7 april detta år till Kungl. Maj:t överlämnat sitt betänkande med hemställan om att Kungl. Maj:t måtte göra den ytterligare utredning, som kan finnas erforderlig för ett slutligt ställningstagande till frågan om utbyggnad av västgötadelen av Göta kanal.

Jag har mig bekant, att en sådan kommitté även blivit tillsatt och arbetar med denna sak.

Vad som givit mig anledning att taga upp denna sak är förutom de i Vätterdelegationen angivna angelägna förhål-

Interpellation ang. folkpensionsavgiften för i Sverige bosatta grekiska medborgare

landena beträffande den snabbt ökade internationella handeln, som väntas medföra mycket betydande ökade transporter för vilka kostnaderna kan bli betydligt reducerade genom en utbyggnad av Göta kanal, det konstaterande utredningen gör att utbyggnaden av kanalen måste vara av stort värde från försvarspolitisk synpunkt. Med hänsyn till transportkostnaderna anordnas för närvarande större upplag av olja och andra förnödenheter i stor utsträckning i olika kustorter. Detta innebär större risker än att lagra dem inne i landet. En ökad förläggning t. ex. av olika oljeupplag vid Vätterhamnar skulle emellertid medföra ej enbart minskade risker för förstöring av upplagen utan även en ökad beredskap genom den olja och andra varor som skulle behövas i Vätterområdet. Med de ytterst stora påfrestningar, som landets kommunikationsväsende skulle utsättas för i ett skärpt läge, skulle en minskning av transportbehoven vara av mycket stor betydelse.

Därest sjöförbindelserna mellan väst- och ostkusten spärras, kan kanalförbindelsen få stor betydelse för transporter mellan västkusten och Östersjön, liksom för överföring från ett område till ett annat av torpedbåtar, minsvepare, hjälpminsvepare, vedettbåtar och andra mindre marinenheter. Om kanalen på grund av dålig lönsamhet i följd av nuvarande låga standard måste läggas ned, skulle detta därför innebära en mycket betydande försvagning från beredskapsynpunkt.

Det skärpta läge i vilket vi nu befinner oss gör denna sak synnerligen aktuell, och den utredning som nu pågår måste göras så skyndsamt som möjligt.

Med den motivering jag här ovan angivit anholder jag om kammarens medgivande att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få göra följande frågor:

1. Anser herr statsrådet att den nuva-

rande situationen är sådan, att en skyndsamt utredning om västgötadelens av Göta kanal breddning är påkallad?

2. Vill herr statsrådet i så fall giva den nu tillsatta utredningen i uppdrag att slutföra sin utredning så skyndsamt som möjligt?

Denna anhållan bordlades.

§ 15

Interpellation ang. folkpensionsavgiften för i Sverige bosatta grekiska medborgare

Ordet lämnades på begäran till

Fru GÄRDE WIDEMAR (fp), som yttrade:

Herr talman! I riksdagens skrivelse uttrycktes önskemålet, att de oformligheter, som uppkommit därigenom att påförandet av folkpensionsavgift för vissa utländska medborgare i samband med ikraftträdandet av de europeiska överenskommelserna om social trygghet givits en i vissa fall retroaktiv verkan, för framtiden i görligaste mån borde undvikas. I kungörelse 27/7 1961 (SFS 161:448), som utkom av trycket den 9/8 1961, stadgas för här bosatta grekiska medborgare samma skyldighet som för svensk medborgare att erlægga folkpensionsavgift, dock icke för tiden före den 1 januari 1962. Ovisshet har uppkommit om huruvida stadgandet kunde tolkas så, att skyldighet skulle föreligga att erlægga folkpensionsavgift för 1961 års inkomster, d. v. s. att dylik avgift skulle komma att debiteras vederbörande på den slutliga skattsedeln avseende 1962 års taxering. Därjämte skulle folkpensionsavgift för 1962 uttagas i den preliminära skatten för detta år. En sådan tolkning skulle leda till samma konsekvens som riksdagen påtalade i sin ovannämnda skrivelse, nämligen att vederbörande finge erlægga dubbel folkpensionsavgift för det första året.

Interpellation ang. folkpensionsavgiften för i Sverige bosatta grekiska medborgare

Med hänvisning till vad sålunda anförts hemställer jag om andra kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet få framställa följande interpellation:

Vill herr statsrådet medverka till att bestämmelsen i nyssnämnda kungörelse — i enlighet med riksdagens uttryckta önskemål — skall tillämpas så, att folkpensionsavgift av berörda grekiska medborgare skall erläggas först för 1962 års inkomster, d. v. s. genom preliminär skatt 1962 eller vid beräkningen av den slutliga skatten för sistnämnda års inkomster?

Denna anhållan bordlades.

§ 16

Tillkännagavs, att följande Kungl. Maj:ts propositioner överlämnats till kammaren:

nr 194, angående medelsanvisning för iståndsättande av Sydostbrottens fyranläggning, och

nr 195, angående ökning av det högsta belopp intill vilket staten må åtaga sig betalningsansvar i form av statsgaranti för exportkredit.

Dessa propositioner bordlades.

§ 17

Till bordläggning anmäldes bankoutskottets anmälan jämlikt § 21 riksdagsstadgan, att till utskottet från riksdagens revisorer inkommit framställning angående viss ändring i instruktionen för revisorerna.

§ 18

Anmäldes en till herr talmannen under sammanträdet avlämnad motion nr 849, av herr *Gustafsson* i Skellefteå, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 188, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

Denna motion bordlades.

§ 19

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 14.42.

In fidem

Sune K. Johansson